

*Ovaj je informativni članak pripremljen u suradnji s **Vijećem javnih bilježnika Europske unije (CNUE)**.*

1 Na koji se način može sačiniti raspolaganje imovinom zbog smrti (oporuka, zajednička oporuka, ugovor o nasljeđivanju)?

(a) Oporuka: oporuka je valjana ako je sastavljena u obliku utvrđenom u Zakonu o nasljeđivanju (dalje u tekstu „ZN”) i pod uvjetima utvrđenima u tom zakonu. U ZN-u su predviđeni sljedeći oblici oporuka: vlastoručna (holografška) oporuka, oporuka potpisana u nazočnosti svjedoka, sudska oporuka, usmena oporuka, oporuka sastavljena u inozemstvu, oporuka sastavljena na slovenskom brodu, oporuka sastavljena za vrijeme izvanrednog stanja ili rata i međunarodna oporuka.

U pogledu zahtjeva koji se odnose na oblik oporuke u ZN-u je propisane sljedeće:

Vlastoručna (holografška) oporuka valjana je ako ju je oporučitelj vlastoručno napisao i potpisao (članak 63. stavak 1. ZN-a).

Oporučitelj koji zna čitati i pisati sastavlja **oporuku potpisanu u nazočnosti svjedoka** potpisivanjem dokumenta koji je u njegovo ime vlastoručno sastavila neka druga osoba u nazočnosti dvaju svjedoka i izjavljuje pred tim svjedocima da je to njegova oporuka. Svjedoci se potpisuju u postskriptumu oporuke u svojstvu svjedoka, a taj postskriptum nije uvjet za potvrđivanje oporuke (članak 64. ZN-a).

Sudsku oporuku za oporučitelja može, na njegov zahtjev, sastaviti sudac nadležnog suda, koji prvo utvrđuje identitet oporučitelja. Oporučitelj zatim čita i potpisuje oporuku, a sudac potvrđuje na oporuci da ju je oporučitelj pročitao i potpisao u njegovoj nazočnosti. Ako oporučitelj ne zna ili nije u stanju pročitati oporuku koju je sastavio sudac, sudac čita oporuku oporučitelju u nazočnosti dvaju svjedoka. Oporučitelj zatim potpisuje oporuku u nazočnosti istih svjedoka ili na nju stavlja svoj znak, čime je proglašava svojom oporukom. Svjedoci zatim potpisuju oporuku (članci 65. i 66. ZN-a).

Oporuku sastavljenu u inozemstvu za građanina Republike Slovenije, u skladu s odredbama koje se primjenjuju na sastavljanje sudske oporuke, može u inozemstvu sastaviti konzularni predstavnik ili diplomatski predstavnik Republike Slovenije koji obavlja konzularne poslove (članak 69. ZN-a).

Kapetan broda može **sastaviti oporuku na slovenskom brodu** u skladu s odredbama koje se primjenjuju na sastavljanje sudske oporuke. Oporuka prestaje važiti 30 dana nakon povratka oporučitelja u Republiku Sloveniju (članak 70. ZN-a).

Oporuka sastavljena za vrijeme izvanrednog stanja ili rata: za vrijeme izvanrednog stanja ili rata zapovjednik satnije ili zapovjednik istovjetne ili više jedinice, ili bilo tko drugi u nazočnosti zapovjednika, može sastaviti oporuku za vojnika u skladu s odredbama koje se primjenjuju na sastavljanje sudske oporuke. Oporuka prestaje važiti 60 dana nakon prestanka izvanrednog stanja ili rata ako je vojna služba oporučitelja prestala prije ili nakon toga, ili 30 dana nakon prestanka vojne službe oporučitelja (članak 71. ZN-a).

Međunarodna oporuka mora se sastaviti u pisanom obliku. Oporučitelj ne mora sastaviti oporuku vlastoručno, a oporuka može biti napisana na bilo kojem jeziku, rukom ili na neki drugi način. Na zahtjev oporučitelja međunarodnu oporuku može sastaviti sudac nadležnog suda, a za državljane Republike Slovenije u inozemstvu to može učiniti diplomatski ili konzularni predstavnik iz članka 69. ZN-a (dalje u tekstu „ovlaštena osoba”). Oporučitelj mora izjaviti, u nazočnosti dvaju svjedoka i ovlaštene osobe, da je to njegova oporuka i da je upoznat s njezinim sadržajem te je potpisati u njihovoj nazočnosti ili, ako ju je već potpisao, potvrditi da je potpis njegov. Ako oporučitelj ne može potpisati oporuku, obavješćuje ovlaštenu osobu o razlogu, koji ovlaštena osoba navodi u oporuci. Osim toga, oporučitelj može tražiti od druge osobe da potpiše oporuku u njegovo ime. Svjedoci i ovlaštena osoba stavlja svoje potpise, u nazočnosti oporučitelja, u postskriptum u kojem je navedeno da su oporuku potpisali kao svjedoci ili ovlaštena osoba (članak 71.a ZN-a). U zakonu je i detaljnije propisano tko može biti svjedok međunarodne oporuke (članak 71.b), potpisi i datumi na međunarodnoj oporuci (članak 71.c), pohrana međunarodne oporuke (članak 71.č), poništenje međunarodne oporuke (članak 71.d), potvrđivanje međunarodne oporuke (članak 71.e), potvrđivanje da je međunarodna oporuka valjana (članak 71.f) te valjanost u pogledu oblika i formalnosti u vezi s potpisom (članak 71.g).

Usmena oporuka: oporučitelj može izjaviti svoju posljednju volju usmeno pred dvama svjedocima samo ako zbog izvanrednih okolnosti ne može sastaviti pisanu oporuku. Usmena oporuka prestaje važiti 30 dana nakon prestanka iznimnih okolnosti u kojima je sastavljena (članak 72. ZN-a). U zakonu je i detaljnije propisano tko može biti svjedok usmene oporuke (članak 73.), koje su dužnosti svjedoka (članak 74.), neprimjerena raspolaganja u usmenoj oporuci (članak 75.), rok za proglašenje oporuke nevaljanom (članak 76.) i dokaz o postojanju oporuke (članak 77. ZN-a).

U Zakonu o javnom bilježništvu (dalje u tekstu „ZJB”) predviđena je i **javnobilježnička oporuka**, odnosno oporuka koju javni bilježnik sastavlja u obliku javnobilježničke isprave koju diktira oporučitelj i oporuka koju oporučitelj dostavlja javnom bilježniku na potvrđivanje nakon što je u pisanom obliku izjavio svoju posljednju volju. Javnobilježnička oporuka ima iste pravne učinke kao i sudska oporuka (članak 46. stavak 1. ZJB-a).

Osim navedenih formalnih uvjeta, i sposobnost oporučivanja uvjet je da oporuka bude valjana. U skladu sa ZN-om, oporuku može sastaviti osoba koja je sposobna za rasuđivanje i koja je navršila 15 godina (članak 59. stavak 1. ZN-a). Ako oporučitelj sastavlja oporuku pod prijetnjom, prisilom ili prijevarom, ili greškom, ta oporuka nije valjana jer volja izražena u oporuci ne odražava pravu i stvarnu volju oporučitelja (članak 60. stavak 1. ZN-a).

(b) Zajednička oporuka: u ZN-u se ne spominju zajedničke oporuke te, s obzirom na to da to nije jedan od zakonom predviđenih oblika oporuka, takva se oporuka mora smatrati nevaljanom u skladu s člankom 62. ZN-a. Međutim, u sudskoj se praksi nevaljanom smatra samo oporuka u kojoj dvoje ljudi, najčešće braćnih drugova, jedno drugoga imenuju nasljednicima (to je najčešće zato što je ta vrsta oporuke po prirodi vrlo bliska ugovoru o nasljeđivanju, koji je zabranjen u skladu s člankom 103. ZN-a), ali ne oporuka koju su sastavile dvije osobe u korist treće (vidjeti prof. K. Zupančič, prof. V. Žnidaršič Skubic, *Dedno pravo* (Pravo nasljeđivanja), Uradni list, 2009., str. 127.–128.).

(c) Ugovor o nasljeđivanju: u skladu sa ZN-om ugovor o nasljeđivanju kojim osoba ostavlja svoju ostavinu ili njezin dio svojem supotpisniku ili drugoj osobi nije valjan (članak 103.). Nadalje, u skladu s tim zakonom nevaljani su i ugovor o očekivanom nasljedstvu ili ostavini (članak 104.) i ugovor o sadržaju oporuke (članak 105. ZN-a).

2 Treba li ga registrirati i na koji način?

Ne. U zakonu nije predviđeno posebno ovjeravanje oporuke.

3 Postoje li ograničenja slobode raspolaganja imovinom zbog smrti (npr. nužni dio)?

Da. Nužni nasljednici imaju pravo na dio ostavine kojim oporučitelj ne smije raspolagati (članak 26. stavak 1. ZN-a). Taj dio ostavine naziva se „nužnim dijelom”. Nužni su nasljednici sljedeći: potomci umrle osobe, njezina posvojena djeca i njihovi potomci, njezini roditelji i bračni drug. Budući da se odredbe

ZN-a kojima se uređuju prava, obveze, ograničenja i status bračnih drugova jednako primjenjuju na muškarca i ženu koji su u dugotrajnoj vezi, a nisu se vjenčali, oni mogu biti nasljednici jedan drugomu, ali samo ako ne postoje razlozi zbog kojih bi brak između njih bio nevaljan. Isto vrijedi i ako su izvanbračni ili vjenčani partneri istog spola (ako je riječ o dvama muškarcima ili dvjema ženama u registriranom ili neregistriranom civilnom partnerstvu). Djedovi, bake, braća i sestre nužni su nasljednici samo ako su trajno nesposobni za rad i nemaju sredstva potrebna za život. Prethodno navedene osobe smatraju se nužnim nasljednicima ako imaju nasljedno pravo u skladu sa zakonskim nasljednim redovima (članak 25. ZN-a).

4 Tko nasljeđuje i koliko u slučaju izostanka raspolaganja imovinom zbog smrti?

U tom slučaju nasljeđuje se na temelju zakona: ostavinu umrlog nasljeđuju njegovi potomci, posvojena djeca i njihovi potomci, njegov bračni drug, njegovi roditelji, njegov posvojitelj i srodnici te osobe, njegova braća i sestre i njihovi potomci i njegovi djedovi i bake i njihovi potomci. Muškarac i žena koji su u dugotrajnoj vezi, a nisu se vjenčali mogu nasljeđivati jedan od drugoga kao i bračni drugovi, ali samo ako ne postoje razlozi zbog kojih bi brak između njih bio nevaljan. Isto vrijedi i ako su izvanbračni ili vjenčani partneri istog spola, odnosno ako je riječ o dvama muškarcima ili dvjema ženama u registriranom ili neregistriranom civilnom partnerstvu (dalje u tekstu „civilno partnerstvo“ (*partnerska zveza*)). Te osobe nasljeđuju u skladu s nasljednim redovima pri čemu nasljednici iz bližeg nasljednog reda isključuju iz nasljedstva osobe iz daljeg nasljednog reda (članak 10. ZN-a).

Prvi nasljedni red

Potomci umrle osobe i njezin bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner prvi su nasljedni red i nasljeđuju na jednake dijelove prije svih ostalih (članak 11. ZN-a).

Na temelju raspodjele prema načelu reprezentacije, dio ostavine koji bi izvorno naslijedila određena osoba da je nadživjela umrlog nasljeđuju na jednake dijelove djeca te osobe (unuci umrlog). Ako netko od unuka umre prije umrlog, dio koji bi mu pripao da je bio živ kada je preminuo umrli, nasljeđuju na jednake dijelove unukova djeca (praunuci umrlog), i tako redom sve dok ima potomaka umrlog (članak 12. ZN-a).

Ako bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner umrlog nema nužna sredstva za život i nasljeđuje zajedno s ostalim nasljednicima prvog nasljednog reda, sud može na zahtjev partnera odlučiti da će i bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner naslijediti dio onog dijela ostavine koji su, u skladu sa zakonom, trebali naslijediti njegovi sunasljednici. Bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner može zatražiti povećanje svojeg dijela nasljedstva na štetu svih ili pojedinačnih sunasljednika. Sud može odlučiti da će bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner naslijediti cijelu ostavinu ako je vrijednost te ostavine toliko mala da bi partner živio u teškoj financijskoj situaciji da se ona raspodijeli (članak 13. stavak 1. ZN-a).

Ako drugi nasljednici prvog nasljednog reda koji nemaju nužna sredstva za život nasljeđuju zajedno s bračnim drugom, izvanbračnim partnerom ili civilnim partnerom umrlog, sud može na njihov zahtjev odlučiti da će i oni naslijediti dio onog dijela ostavine koji je, u skladu sa zakonom, trebao naslijediti bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner. Svi ili pojedinačni sunasljednici mogu zatražiti povećanje svojeg dijela nasljedstva na štetu bračnog druga, izvanbračnog partnera ili civilnog partnera (članak 13. stavak 2. ZN-a).

Pojedinačni sunasljednici koji nemaju nužna sredstva za život mogu isto tako zatražiti povećanje svojeg dijela nasljedstva na štetu ostalih sunasljednika (članak 13. stavak 3. ZN-a).

Sud može odlučiti da će svi ili pojedinačni sunasljednici naslijediti cijelu ostavinu ako je vrijednost te ostavine toliko mala da bi živjeli u teškoj financijskoj situaciji da se ona podijeli (članak 13. stavak 4. ZN-a).

Kada odlučuje o navedenim zahtjevima za povećanje ili smanjenje dijela nasljedstva, sud vodi računa o svim okolnostima predmeta, posebno o financijskoj situaciji sunasljednika i njihovoj radnoj sposobnosti te o vrijednosti ostavine (članak 13. stavak 5. ZN-a).

Drugi nasljedni red

U drugom nasljednom redu ostavinu umrle osobe koja nema živih potomaka nasljeđuju njezini roditelji i njezin bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner. Roditelji umrlog nasljeđuju jednu polovinu ostavine na jednake dijelove, a drugu polovinu nasljeđuje njegov bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner. Ako iza umrlog nije ostao bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner, njegovi roditelji nasljeđuju cijelu ostavinu na jednake dijelove (članak 14. ZN-a).

Ako jedan od roditelja umrlog umre prije njega, dio ostavine koji bi tom roditelju pripao da je nadživio umrlog nasljeđuju, na temelju raspodjele po načelu reprezentacije, djeca tog roditelja (tj. braća i sestre umrlog), njegovi unuci i praunuci i daljnji potomci, u skladu s pravilima koja se primjenjuju na slučajeve u kojima djeca i drugi potomci nasljeđuju ostavinu umrle osobe (članak 15. stavak 1.).

Ako oba roditelja umrlog umru prije njega, dio ostavine koji bi pripao svakome od njih da su nadživjeli umrlog nasljeđuju njihovi potomci: očevo dijete, očevo dijete, a majčin dio majčini potomci. U svim slučajevima polubraća i polusestre umrlog s očeve strane nasljeđuju na jednake dijelove očevo dijete, očevo dijete, polubraća i polusestre s majčine strane nasljeđuju na jednake dijelove majčin dio ostavine, a braća i sestre nasljeđuju na jednake dijelove s polubračom i polusestrama po ocu očevo dijete, a s polubračom i polusestrama po majci majčin dio (članak 15. stavci 2. i 3. ZN-a).

Ako jedan od roditelja umrlog umre prije njega i ne ostavi potomke, dio ostavine koji bi mu pripao da je nadživio umrlog nasljeđuje drugi roditelj. Ako i taj drugi roditelj umre prije umrlog, njegovi potomci nasljeđuju ono što bi pripalo i jednom i drugom roditelju (članak 15. ZN-a). Ako oba roditelja umru prije umrle osobe i nijedan od njih ne ostavi potomke, cijelu ostavinu nasljeđuje nadživjeli bračni drug, izvanbračni partner ili civilni partner umrle osobe (članci 16. i 17. ZN-a).

Treći nasljedni red

Ako nema nasljednika u prvom ili drugom nasljednom redu, uzima se u obzir treći nasljedni red.

U okviru trećeg nasljednog reda, ako umrli nije ostavio ni potomke ni roditelje, niti su ti potomci i roditelji ostavili potomke, ili bračnog druga, izvanbračnog partnera ili civilnog partnera, njegovu ostavinu nasljeđuju njegovi djedovi i bake. Jednu polovinu ostavine nasljeđuju djed i baka s očeve strane, a drugu polovinu djed i baka s majčine strane (članak 18. ZN-a).

Baka i djed iste loze nasljeđuju svoj dio ostavine na jednake dijelove. Ako jedan od predaka umrlog umre prije njega, dio ostavine koji bi tom pretku pripao da je nadživio umrlog nasljeđuju njegova djeca, njegovi unuci i daljnji potomci, u skladu s pravilima koja se primjenjuju na slučajeve u kojima djeca i drugi potomci nasljeđuju ostavinu umrle osobe. U svemu ostalome za nasljedno pravo djeda i bake jedne loze i njihovih potomaka vrijede pravila prema kojima nasljeđuju roditelji umrlog i njihovi potomci (članak 19. ZN-a).

Ako djed i baka jedne loze umru prije umrlog, a nisu ostavili potomke, dio ostavine koji bi im pripao da su nadživjeli umrlog nasljeđuju djed i baka druge loze, njihova djeca, unuci i daljnji potomci u skladu s člankom 19. ZN-a (članak 20. ZN-a).

5 Koje je tijelo nadležno:

5.1 u slučajevima nasljeđivanja?

Ostavinska pitanja rješavaju sudovi Republike Slovenije, a stvarno nadležan sud za takva pitanja jest pokrajinski sud (*okrajno sodišče*).

5.2 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju nasljedstva?

Sud u okviru ostavinske rasprave.

5.3 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju legata?

Sud u okviru ostavinske rasprave.

5.4 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju nužnog dijela nasljedstva?

Sud u okviru ostavinske rasprave.

6 Kratak opis postupka rješavanja nasljedstva sukladno nacionalnom zakonu, uključujući likvidaciju ostavine i raspodjelu imovine (time su uključeni podaci o tomu je li postupak nasljeđivanja pokrenuo sud ili neko drugo nadležno tijelo po službenoj dužnosti)"

Kada osoba umre ili bude proglašena umrlom, matičar odgovoran za upis činjenice smrti u matičnu knjigu umrlih dostavlja smrtovnicu ostavinskom sudu u roku od 30 dana (članak 179. stavak 1. ZN-a).

Postupak se pokreće po službenoj dužnosti kada sud zaprimi smrtovnicu.

Ako prema smrtovnici umrla osoba nije ostavila ostavinu, ostavinski će sud rješenjem odlučiti da se ne provodi ostavinska rasprava; isto će tako sud postupiti ako je umrla osoba ostavila samo pokretnine, a ni jedna od osoba koje imaju pravo na nasljedstvo ne zahtijeva da se provede ostavinski postupak (članak 203. stavci 1. i 2. ZN-a). U svim ostalim slučajevima sud odlučuje provesti ostavinski postupak. Tijekom ostavinskog postupka sud utvrđuje tko su nasljednici umrle osobe, što čini ostavinu i koja još prava u pogledu ostavine pripadaju nasljednicima, oporučnim nasljednicima i drugim osobama (članak 162. ZN-a).

Ostavinski postupak po svojoj je prirodi izvanparnični postupak. Ako među strankama postoji spor oko činjenice o kojoj ovisi neko njihovo pravo, sud prekida ostavinski postupak i upućuje stranke u parnicu ili upravni postupak (članak 210. stavak 1. ZN-a).

Kada sud odluči koje osobe imaju pravo na ostavinu, proglašava ih nasljednicima u skladu s rješenjem o nasljeđivanju (članak 214. stavak 1. ZN-a).

Rješenje o nasljeđivanju dostavlja se svim nasljednicima i oporučnim nasljednicima te osobama koje su tijekom postupka istaknule zahtjev za nasljedstvo (članak 215. stavak 1. ZN-a).

Kada rješenje o nasljeđivanju postane pravomoćno, sud nalaže da se izvrše nužni upisi u zemljišne knjige.

Svaki nasljednik može tražiti podjelu ostavine u bilo kojem trenutku, ali ne u neprimjereno vrijeme. To pravo ne zastarijeva. Ugovor kojim se nasljednik odriče prava na traženje podjele ostavine nevaljan je, kao i sve odredbe u oporuci kojima se zabranjuje ili ograničava takva podjela (članak 144. ZN-a). U Zakonu o nasljeđivanju nema odredbi o provedbi podjele ostavine. To je pitanje uređeno Zakonikom o stvarnim pravima (ZSP) (*Stvarnopravni zakonik*) u okviru odredbi o podjeli zajedničke imovine. Drugim riječima, ostavina je zajednička imovina sunasljednika. Sunasljednici mogu ugovorom utvrditi način podjele ostavine. Ako ne mogu postići dogovor, sud u izvanparničnom postupku odlučuje o načinu podjele. Ako svi nasljednici dogovorno predlože podjelu i način podjele tijekom ostavinskog postupka, sud upućuje na taj dogovor u rješenju o nasljeđivanju (članak 214. stavak 3. ZN-a).

7 Kada i kako osoba postaje nasljednik ili legatar?

U Zakonu o nasljeđivanju propisano je da ostavina umrle osobe prelazi na nasljednike po samome zakonu (*ipso iure*) u trenutku smrti (članak 132. ZN-a).

Rješenje o nasljeđivanju kojim sud proglašava nasljednike na kraju ostavinskog postupka stoga je samo deklaratorne prirode.

Oporučni nasljednik isto tako stječe nasljedstvo nakon smrti, osim ako nasljedstvo podliježe uvjetima ili je povezano s određenim razdobljem. U tom slučaju oporučni nasljednik stječe nasljedstvo kada se ispuni taj uvjet ili kada prođe to razdoblje. Stjecanje nasljedstva znači da oporučni nasljednik može tražiti ispunjenje uvjeta u pogledu nasljedstva. Na prepisivanje vlasničkih prava na oporučnog nasljednika primjenjuju se opće odredbe ZSP-a.

8 Jesu li nasljednici odgovorni za dugove preminuloga i pod kojim uvjetima?

Jesu. Međutim, ta je odgovornost ograničena. Nasljednik odgovara za dugove umrlog do vrijednosti naslijeđene imovine. Ako postoji više nasljednika, oni zajednički odgovaraju za dugove umrlog, odnosno svaki do vrijednosti svojeg dijela ostavine neovisno o tome je li podjela ostavine već provedena. U pogledu unutarnjih omjera podjele među nasljednicima, dugovi se dijele razmjerno njihovim udjelima u ostavini, osim ako je u oporuci utvrđeno drukčije (članak 142. ZN-a).

Nasljednik koji se odrekao svojeg dijela ostavine ne odgovara za dugove umrlog (članak 142. stavak 2. ZN-a).

9 Koji su dokumenti i/ili informacije potrebne u svrhu registracije nepokretne imovine?

Zemljišnoknjižni sud odlučuje o tome je li mogući upis na temelju isprava kojima se dokazuje postojanje pravne osnove za stjecanje prava koje je predmet upisa, pod uvjetom da su ispunjeni drugi uvjeti propisani zakonom.

Temelj za upis nekretnine koja je predmet nasljedstva pravomoćno je rješenje o nasljeđivanju doneseno u ostavinskom postupku (članak 40. stavak 1. točka 6. Zakona o zemljišnim knjigama, ZZK-1). Zemljišnoknjižni sud nalaže upis nasljednikova prava vlasništva u zemljišne knjige po službenoj dužnosti i u skladu s pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju.

9.1 Je li imenovanje upravitelja obvezno ili je obvezno na zahtjev? Koje je korake potrebno poduzeti ako je imenovanje upravitelja obvezno ili obvezno na zahtjev?

Nije obvezno imenovati upravitelja ostavine.

Do podjele ostavinom u načelu zajednički upravljaju i raspolazu nasljednici. Upravljanje ostavinom može se povjeriti posebnom upravitelju ako se nasljednici tako dogovore. Ako nasljednici ne mogu postići dogovor o upravljanju ostavinom, sud na zahtjev bilo kojeg od nasljednika imenuje upravitelja koji će upravljati imovinom za sve nasljednike ili utvrđuje dio ostavine kojim će svaki nasljednik upravljati sam (članak 145. ZN-a).

Oporučitelj može u svojoj oporuci kao izvršitelja oporuke imenovati jednu osobu ili više njih (članak 95. stavak 1. ZN-a). Izvršitelj između ostalog upravlja ostavinom (članak 96. stavak 1. ZN-a).

9.2 Tko je ovlašten za izvršavanje oporuke nakon smrti i/ili upravljanje ostavinom?

Oporučitelj može u svojoj oporuci imenovati jednu ili više osoba izvršiteljima oporuke (članak 95. stavak 1. ZN-a). Osim ako je oporučitelj naveo drukčije, dužnosti izvršitelja oporuke uključuju, konkretno, skrb o ostavini kojom upravlja, plaćanje dugovanja i, prije svega, izvršavanje oporuke u skladu sa željama oporučitelja (članak 96. stavak 1. ZN-a). Ako izvršitelj oporuke nije imenovan, nasljednici koji upravljaju ostavinom zajednički mogu prije podjele povjeriti upravljanje ostavinom posebnom upravitelju. Ako nasljednici ne mogu postići dogovor o upravljanju ostavinom, sud na zahtjev bilo kojeg od nasljednika imenuje upravitelja koji će upravljati imovinom za sve nasljednike ili utvrđuje dio ostavine kojim će svaki nasljednik upravljati sam (članak 145. ZN-a).

9.3 Koje ovlasti ima upravitelj?

Ako je oporučitelj imenovao izvršitelja oporuke u oporuci, u toj će oporuci biti utvrđene i dužnosti izvršitelja.

Ako oporučitelj nije utvrdio drukčije, u skladu sa zakonom (članak 96. stavak 1. ZN-a) primjenjuje se sljedeće:

Izvršitelj mora s dužnom pažnjom brinuti o ostavini. Konkretno, mora primijeniti mjere osiguranja, izvršiti popis i vrednovanje ostavine (članak 184. ZN-a) i pobrinuti se za pohranu navedene pokretnine (članci 190. i 191. ZN-a).

Izvršitelj mora upravljati ostavinom, pri čemu uobičajeno upravljanje uključuje i raspolaganje pojedinačnim predmetima iz ostavine. U razdoblju u kojem obavlja tu zadaću izvršitelj oporuke isključuje sve nasljednike iz upravljanja ostavinom i iz raspolaganja predmetima iz ostavine.

Izvršitelj se mora pobrinuti za otplatu dugova oporučitelja i ispunjenje uvjeta iz nasljedstva i zadaća (tereta).

Izvršitelj mora osigurati izvršenje oporuke u skladu sa željama oporučitelja (vidjeti prof. K. Zupančić, prof. V. Žnidaršić Skubic, *Dedno pravo* (Pravo nasljeđivanja), Uradni list 2009., str. 170.–171.).

Ako postoji više izvršitelja oporuke, oni zajednički obavljaju dužnosti koje su im povjerene, osim ako je oporučitelj utvrdio drukčije (članak 96. stavak 2. ZN-a). Izvršitelj oporuke mora sudu dostaviti izvješće o radu i ima pravo na nadoknadu troškova i naknadu za trud koja se isplaćuje iz dostupnog dijela ostavine na temelju odluke suda (članak 97. ZN-a).

Ako izvršitelj oporuke nije imenovan, nasljednici koji upravljaju ostavinom zajednički mogu prije podjele povjeriti upravljanje ostavinom posebnom upravitelju. Ako nasljednici ne mogu postići dogovor o upravljanju ostavinom, sud na zahtjev bilo kojeg od nasljednika imenuje upravitelja koji će upravljati imovinom za sve nasljednike ili utvrđuje dio ostavine kojim će svaki nasljednik upravljati sam (članak 145. ZN-a).

10 Koji se dokumenti obično izdaju sukladno nacionalnom zakonu tijekom ili na kraju postupka nasljeđivanja kojima se dokazuju status i prava korisnika? Imaju li ti dokumenti posebnu dokaznu snagu?

Na kraju ostavinskog postupka sud donosi rješenje o nasljeđivanju, koje čini meritornu odluku o predmetu. Rješenjem se utvrđuje opseg ostavine i proglašavaju nasljednici i oporučni nasljednici te druge osobe koje imaju pravo na dio ostavine. U skladu sa ZN-om rješenje o nasljeđivanju mora sadržavati sljedeće (članak 214. stavak 2.):

prezime i ime (i prethodna prezimena) umrle osobe i ime oca, zanimanje umrle osobe, datum rođenja i državljanstvo i, za umrlu ženu koja je bila u braku, njezino djevojačko prezime

popis nekretnina s podacima iz zemljišnih knjiga i popis pokretnina s upućivanjem na popis imovine

prezime, ime, zanimanje i prebivalište nasljednika, odnos između nasljednika i umrlog, navod o tome nasljeđuje li ga kao zakonski ili oporučni nasljednik, a ako ima više nasljednika, njihove udjele u ostavini

navod o tome je li obustavljen postupak utvrđivanja nasljednika

navod o tome je li suspendirano pravo nasljednika jer još nije nastupilo odgovarajuće vrijeme ili je ograničeno na određeno vrijeme, je li suspendirano zbog uvjeta koji nije ispunjen ili ovisi o raskidnom uvjetu ili zadaći koja se može smatrati raskidnim uvjetom ili je ograničeno pravom plodouživanja i u čiju korist prezime, ime, zanimanje i prebivalište osoba koje imaju pravo na nasljedstvo, pravo plodouživanja ili drugo pravo koje proizlazi iz ostavine, s točnim opisom prava.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 16/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.